

ГРАЖДАНСКА КОАЛИЦИЯ ЗА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

ЗАКОНЪТ ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ СЕ НУЖДАЕ ОТ ВАЖНИ ПРОМЕНИ

Ние призоваваме за спешни законодателни промени в закона за защита срещу домашното насилие!

Центърът на неправителствените организации в Разград повече от три години работи по програми, свързани с прилагането на Закона за защита срещу домашното насилие, www.ngo-gz.org. Първите практики бяха в рамките на проекта "Гражданско наблюдение над съда", в който наблюдавахме съдебни дела с елемент на домашно насилие. Осъществено наблюдение през 2005 година от 10 доброволци показва, че мерките срещу домашното насилие са почти непознати за хората, а представителите на рисковите групи не използват възможностите за защита, които законът им дава.

Ключов партньор на организацията е Сдружение "Център Отворена врата" – гр. Плевен, който развива много успешно своята дейност вече осем години. Организацията е лидер в България в предоставянето на психосоциална подкрепа на жени и деца, жертви на насилие.

За да се преодолее съществуващия информационен и правен дефицит Центърът в Разград разработи собствена програма по проблемите на домашното насилие с помощта на екипа на "Център Отворена врата" – гр. Плевен, www.opendoor.hit.bg. В продължение на три години ние предлагаме специализирани услуги на жертви и извършители на домашно насилие. Ценно сътрудничество ни оказват Районното полицейско управление, Районният съд, местните средства за масова информация и с още шест ключови институции, ангажирани по проблема в съвместните ни дългосрочни програми.

В резултат на нашата целенасочена работа към Центъра на неправителствените организации работи Консултативен център по проблемите на домашното насилие, който приема сигнали, осигурява помощ за възстановяване на жертвите и специализирани услуги за насилниците.

Статистиката показва, че от април 2007г. до април 2008г. офисът на Центъра на НПО в Разград е посетен от 248 човека, засегнати от проблеми с домашното насилие. По телефона за помощ и съвет са се обадили 65 души; проведени са 131 разговора със социален консултант; 69 са консултациите с психолог; дадени са 48 правни консултации, като с помощта на нашите експерти са заведени 33 дела по Закона за домашното насилие, като 6 от тях са завели и бракоразводни дела.

Статистиката на РПУ - Разград отбелязва, че за последните 12 месеца полицейските служители са изпратили в районния съд 14 преписки по Закона за защита срещу домашното насилие, като 7 от тях са завършили със съдебна заповед за незабавна съдебна защита.

Съдебната статистика на Районния съд в Разград сочи, че от април миналата година

ГРАЖДАНСКА КОАЛИЦИЯ ЗА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

до сега в магистратурата са постъпили 26 жалби, свързани с домашно насилие; заведени са 33 дела, от които 18 са приключени със съдебно решение. В 23 от случаите е издадена заповед за незабавна защита.

964 клиенти с потърсили специализираната помощ в Център Отворена врата в Плевен през 2007г., като 569 граждани са посетили лично организацията. Проведени са общо 145 консултации с фамилен консултант, като в 28 бяха включени двамата партньори. Социалният консултант е предоставил консултации на 424 жени. На 33 жени и 14 деца са предоставени безплатни юридически консултации. Заведени са 27 дела по Закона за защита срещу домашното насилие, от които 5 са с незабавни мерки за съдебна защита. Организирали са 42 медицински прегледа и настаняване в здравно заведение на майка с дете на 1 година, за период от 5 дни.

В Кризисния център в Плевен са настанени 10 жени и 8 деца. Заведени са 18 дела, които са с влязло в сила решение на съда по всяко едно от тях. 15 жени са участвали в курсове за професионална квалификация и преквалификация и обучения, като на 15 жени е осигурено съдействие за осигуряване на трудова заетост.

Наблюдаваните от Центъра на НПО в Разград и Център Отворена врата в Плевен практики по прилагането на Закона за защита срещу домашното насилие показваха, че съществуват редица проблеми, които правят съществуващите правни норми недостатъчно ефективни.

1. Текстовете на Закона не са достатъчно прецизирани и създават условия за противоречива практика.
2. До момента държавата не изпълнява задължението си да осигурява необходимите предпоставки за развитие на специализираните програми за възстановяване на жертвите на насилие и авторите на посегателства.
3. Жертвите на домашно насилие в голямата си част са зависими финансово и заради неравностойното си положение и липса на институционална подкрепа не са в състояние да отстояват правата си по съдебен път.
4. Прокуратурата не осъществява ефективен контрол върху изпълнението на съдебните заповеди, а практиката на окръжното обвинение в Разград относно жалбите за отказани от районната прокуратура производства по този закон е противоречива .
5. Агенцията за държавни вземания в Разград и Плевен (АДВ) не събира наложените от съда глоби, липсва воля и практика насилиниците да бъдат санкционирани финансово. Не се прилага инструкцията за осъществяване на взаимодействието между АДВ и Висшия съдебен съвет.

За да се повиши ефективността на мерките срещу домашното насилие,

ГРАЖДАНСКА КОАЛИЦИЯ ЗА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

законът трябва да се усъвършенства в следните направления:

1. Текстовете му да се хармонизират с новия ГПК.
2. Дефиницията "акт на домашно насилие" да се прецизира, за да се гарантират правата на гражданите и възможността да се злоупотребява с тях.
3. Неизпълнението на съдебно решение по този закон да се криминализира. При повторен акт на насилие, в нарушение на съдебна заповед, размерът на глобите да се увеличава двойно.
4. Отказът на насилниците за участие в специализирана програма да се криминализира, като се наказва с пробационни мерки.
5. Прокуратурата да е ясно и недвусмислено ангажирана с контрола по изпълнението на съдебните заповеди.
6. Съдът със свое решение да задължава виновния за домашното насилие да заплаща разходите по възстановителната програма на пострадалите и таксите за личното му участие в специализираните програми срещу агресията.
7. Държавата и общините да създадат национална мрежа за подкрепа на жертвите на домашно насилие, като осигурят институционална подкрепа на неправителствените организации, които работят по такива програми.
8. Агенцията за социално подпомагане да утвърди методика за консултативен център за домашно насилие.
9. Агенцията за социално подпомагане да изработи единни стандарти за възстановителни програми за жертвите на домашно насилие.
10. Агенцията за социално подпомагане да създаде единни стандарти за прилагане на задължителните програми за извършители на домашно насилие.
11. Да се създадат работещи механизми за взаимодействие между полицията, прокуратурата и съда по прилагане на Закона за защита срещу домашното насилие.
12. Полицейските служители да бъдат обучавани как да работят по този проблем, а органите на съдопроизводството да уеднаквят практиката си.
13. Да се използват всички възможности на закона за ефективно събиране на наложените глоби, заради домашно насилие. За нарушителите да се въведат забрани и ограничителни мерки, които да възпрепятстват укриването им в страната и чужбина.

ГРАЖДАНСКА КОАЛИЦИЯ ЗА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

*Насилието в семейството е социалнопсихологичен проблем и изисква
специални програми и превенция.*

Ролята на неправителствените организации е в предлагането на превантивни програми, базирани на тясно сътрудничество с местните власти, като алтернатива на съществуващи практики до момента. Да се повиши чувствителността на обществото и постоянно нарастване на чувствителността на държавните институции и служби, както и една бъдеща промяна на манталитета по проблемите на насилието и равнопоставеността между половете.

Коалиция за промени в Закона за защита срещу домашното насилие

Център на НПО в Разград

Център Отворена врата – Плевен

Фондация за превенция на престъпността ИГА – Пазарджик

Център за подкрепа на жени в село Стражец

Младежки форум 2001 – Разград

ГРАЖДАНСКА КОАЛИЦИЯ ЗА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

Разград¹

Интересна тенденция показва наблюдението върху делата, заведени по Закона за защита срещу домашното насилие в Районен съд - Разград. През 2005 година по него са заведени 6 съдебни дела, а година по-късно, през 2006г., техният брой е намалял двойно и те са едва 3. Само в Кубрат за последните три години са заведени общо 24 дела по Закона за защита срещу домашното насилие (2005г. - 11; 2006г. – 12; 2007 – 1).

По данни на РПУ – Разград за 2005г. са регистрирани 6 жалби на граждани за домашно насилие, през 2006г. – 1 жалба и до месец април 2007г. – също 1 жалба.

За първите две години (б.р. 2005-2007) от приемането на закона са издадени едва 27 заповеди за незабавна защита на основание чл.18 от Закона за защита срещу домашното насилие от трите районни съда в Разград, Исперих и Кубрат². Статистиката показва, че за 2005 година има издадени 13 заповеди за незабавна защита (Разград – 6 и Кубрат – 7). За 2006г. са издадени 6 заповеди (Разград – 1, Кубрат – 5). За 2007г. до момента няма официална информация, като неофициален източник посочи, че в 4 случая са издадени заповеди за незабавна защита в област Разград.

Със заповед на министъра на вътрешните работи в края на месец март 2007г. са утвърдени методически указания за действията на полицейските органи по Закона за защита срещу домашното насилие. В Изпълнение на Националната програма за противодействие и намаляване на домашното насилие в България е издаден полицейския документ с ясно посочени отговорности на полицейските служители в различни ситуации на домашно насилие и механизма за взаимодействие с други институции.³ Определен е национален координатор и 28 областни координатори към всяка областна полицейска дирекция, както и са посочени срокове за отчитане и информирание. На интернет-страницата на министерството на вътрешните работи е създадена специална рубрика „превенция”, в която има 9 документа по темата за домашното насилие.⁴

¹ Краен аналитичен доклад по проект “Пълна прозрачност, публичност и безпристрастност при изпълнение на законите от съда” на Центъра на НПО в Разград, финансиран от ИУСС/ААМР, 2006-2007г. стр.40-41.

² Информацията е представена на обучение за домашно насилие (Разград, април 2007г.) от областния координатор по Закона за защита от домашно насилие в ОД „Полиция” – Разград,

³ Заповед Из-441/15.03.2007г.

⁴ <http://www.mvr.bg/Prevenция/default.htm>